

Sant Cristòfol de Castellbell:

És una caseria i entitat de població del municipi de Castellbell i el Vilar, a la comarca del Bages.

L'edifici de l'església està inclòs a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

Es tracta d'una construcció típicament romànica d'estil primitiu, malgrat les modificacions que ha sofert al llarg del temps i que amaguen la genuïtat de l'antiga església.

És un edifici d'una sola nau amb absis semicircular situat al nord i no a sol naixent com és costum en aquestes construccions. Exteriorment l'absis és decorat amb arcuacions llombardes. Al centre d'aquest s'obre una finestra de doble esqueixada, de mig punt i adovellada.

Aquesta església es trobava també dins l'antic terme del castell de Castellbell (Castelobello) esmentat l'any 924.

L'església no surt citada fins a l'any 1294, amb el nom de Sant Cristòfol de Castellbell.

És una obra de finals del segle XI o de principis del segle XII, però durant el segle XVII s'hi feren força modificacions; s'allargà la nau, s'obrí una portalada al mur de ponent i es coronà amb un campanar d'espadanya.

Posteriorment s'hi adossà una rectoria que amaga gran part de la construcció. Aquesta església ha estat restaurada en dues etapes, el 1979 i el 1981.

Entitat de població: Sant Cristòfol té poc menys de 50 habitants. Celebra la festa major el segon dissabte de Juliol.

Aquest poble de pagès, format per un escampall de masies centenàries. Hi té molta anomenada el restaurant Cal Jepet, regentat fins fa uns anys per en Jaume Pastallé.

Una curiositat: per veure l'absis cal entrar al jardí de la rectoria i vigilar que el gos estigui ben lligat.

Sant Jaume de Castellbell:

És una església de Castellbell i el Vilar (Bages) inclosa a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

Es tracta d'un edifici d'una sola nau, rectangular, amb un absis semicircular situat a l'est. Aquest és cobert amb una volta de quart d'esfera i una teulada amb lloses de pedra. A l'absis hi ha una finestra de doble esqueixada acabada amb un arc de mig punt monolític. La nau és coberta amb volta de canó i una teulada de teula àrab.

Al cantó de ponent es troba la porta d'accés, adovellada, i al cim d'aquest mateix mur s'alça un senzill campanar d'espadanya. A sota d'aquest s'obre una finestra en forma de creu.

Aquesta església es trobava dins l'antic terme del castell de Castellbell. L'església. Aquest lloc és documentat des del 924. L'església apareix citada el 1102 en un document dels propietaris, Bertran Sunyer, la seva esposa Adelendis i els seus fills en que cedeixen l'església de Sant Jaume de Marganell al monestir de Santa Cecília de Montserrat.

El 1855 l'església passà a dependre de la de Sant Cristòfol. L'any 1936 el temple fou profanat, encara que no va sofrir greus destrosses arquitectòniques. L'any 1958 fou novament oberta al culte, després d'una acurada restauració dirigida per l'arquitecte Tintoré.

Una curiositat és cercar al mur de llevant una petita creu de pedra.

Sant Esteve de Marganell:

És una església del municipi de Marganell (Bages) inclosa en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

Es tracta d'una construcció que, encara que ha estat força reformada, conserva gran part de la seva antiga estructura romànica.

Es una església d'una única nau, amb un únic absis situat a llevant, sense cap mena de decoració i desproveïts d'obertures. Al cantó de ponent s'obre una porta que fou construïda el 1824 com indica la llinda. En aquest mateix mur també hi ha una finestra circular. A l'extrem sud s'alça el campanar de factura moderna i d'estructura quadrada, ben conservat.

L'església es considera existent al s. XI, però la documentació que es conserva data del 1143, data en què Ramon Gaufred, bisbe de Vic, i el seu capítol donaren al monestir de Santa Cecília i a l'abat Guillem, l'església de Sant Esteve de Marganell. Al estar unida a Santa Cecília seguí les vicissituds d'aquest monestir, que el 1539 passà a dependre de Santa Maria de Montserrat.

El 1880 fou unida al bisbat de Barcelona, com el monestir. Encara que sofrí diverses reformes, solament es té datada la de 1824 tot i que al 1936 fou totalment profanada.

Una curiositat: la recent restauració del temple ha destapat les finestres del costat de llevant del campanar, que en fotografies d'uns anys enrere encara es podien veure estranyament aparellades. Segons els vells de la contrada, succeí que abans de la construcció de l'església de Sant Cristòfol, la gent d'aquell lloc havien d'anar a missa a Castellbell. Essent que a Marganell tampoc en tenien, aquests havien d'anar a peu a Santa Cecília a escoltar el sermó. Tant els uns com els altres ho tenien lluny, i per això decidiren construir una església enmig dels dos termes, perquè servís a tots dos pobles. Però va passar que quan estava quasi acabat de construir, els sancristofolencs se'n van desdir i es negaren a pagar i a continuar les obres. La gent de Marganell van decidir acabar la construcció de l'església i un cop finalitzada, empipats amb els seus veïns, tapiaren els finestrals del campanar que donava al cantó de Sant Cristòfol perquè ni tan sols no els fos possible sentir les campanes.